

БАНКА

ЗЕМЛЕДЪЛСКА ЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИИ ЗЕМЛЕДЪЛСКИ НАРОДЕНЪ СЪЮЗЪ.

В. „Земледълска Защита“ излиза веднъжъ въ седмицата — въ Сръда. Цѣната на вѣстника е за година 5 лева въ предплатата. За странство се прибавятъ само пощенските разноски.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраща до администрацията въ гр. Плѣвенъ.

За частни обявления се плаща по 25 ст. въ дума въ последната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ съдебните пристави се по-мѣстватъ по особено споразумение.

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани ръкописи не се връщатъ, освенъ ако сѫ придружени съ пощенска марка.

„СЪЕДИНЕНИЕТО ПРАВИ СИЛАТА“

МЛАЕЖЪ СЪ ВИСШЕ ЗЕМЛЕДЪЛСКО ОБРАЗОВАНИЕ И СОЛДАНА ЗЕМЛЕДЪЛСКА ПРАКТИКА ТЪРСИ МѢСТО ЗА УПРАВИТЕЛЬ НА НѢКОЙ ЧИФЛИКЪ У НАСЪ. За споразумѣніе до редакціята на вѣстника ни подъ адресъ Ф. 101.

Нова борба.

Врѣмего приближава за новата борба. Още нѣколко седмици и сѫдбоносній день за българския народъ ще се осмикне съ триумфа на конституціята. Всѣки градъ, всѣко село ще бѫде окрасена съ избирателните урпи, кѫдѣто ще се покани българина да даде послѣдното си „veto“ за бѫдащето на нещастното си отечество. Този денъ ще е моментътъ, въ който Българския народъ не само, че ще упражни едно отъ най великитѣ си права, но ще докаже и своята зрѣлостъ, като самостоятелна политическа еденица; ще докаже така сѫщо интересътъ си къмъ отечеството! а най главното ще открие своята искрена любовъ къмъ тази земя, която е родила, хранила и поила великитѣ Крумовци, Симеоновци, Асеновци и пр., къмъ тази земя, който кърми и ще кърми една частъ отъ славянски элементъ.

Да, денътъ е послѣденъ — това го знае всѣки българинъ, който е билъ приятелъ на неотдавнашната потрѣуща картина въ Народното Събрание, кѫдѣто блѣснаха съ всичките си детали безбожните похищения на досегашните държавници; кѫдѣто се илюстрира подобно финансова държавна неджгавость и кѫдѣто мѣдитъ политики щѣха да заровятъ надолу съ главата цѣлия народъ, ако не бѣше ударътъ на този мощнѣ демократически гласъ, който е отражение на една неопятнена частъ отъ българското общество. Всѣкой вече знае, че на българската економическа и политическа свобода се готови една мрѣжа, една опасна яма, на която истинските гробари, дѣйствителните майстори сѫ пакъ отъ пасмината на тѣзи политически катили, които докараха държавата до този печаленъ край. Всѣкой вече знае, че тѣзи опятнени субекти, които до сега лавровитъ вѣнци на прѣкалената наивностъ и довѣрчивостъ на българина, не сѫ биле нищо друго, освѣнъ едни хищни творения, едни бездарни сѫщества, едни опасни елементи за отечеството. Всѣкой знае още, че настїпва вече часътъ, въ който народъ ще трѣба за послѣденъ путь да се измѣкне изъ ноктитѣ на тѣзи грабливи животни, да се раздѣли за винаги съ тѣхъ и да имъ се отплати съ своето вѣчно прѣзрѣніе.

Дали ще направишъ сполучливо избора, да ли ще прѣдпочетешъ опекунството прѣдъ самостоятелността, да ли ще прѣдпочетешъ робството прѣдъ свободата и да ли ще прѣдприемашъ истинската спасителна мѣрка — това е твой работа. Ний за сега ще се задоволимъ да ти прошепнемъ само нѣколко думици, за които искрено ще те молимъ да ги вземешъ подъ внимание, когато ще прѣдприемашъ послѣдното окончателно рѣшеніе.

Тѣ сѫ:

ПОДЛИСТНИКЪ

Селско тегло

(Изъ Глѣбъ Успенскі)

Обикновено, слѣдъ като си ирочель иѣкъ вѣстникъ, и се намѣришъ на селската улица, иѣкое врѣме почти нищо не разбирашъ. Въ вѣстника имъ: отчети за рефератите по народното образование, за повдигането на търговията и промишлеността, доста хитро уяснили въпроси относително това, какво ще стане съ настѣнъ и по какъвъ путь вървимъ. И на, като си се начель съ всичко това, т. е. съ всевъможнѣ мисли, миенія и планове, които се отнасятъ до народъ, като си ги обаждилъ, като си ги сравнилъ съ противоположнѣ миенія и планове и като си образувалъ свой собственъ теорий и миенія, които, ти мислишъ, че сѫ най здравите и умните за народъ, щомъ се намѣришъ между самия народъ, ти веднага се изгубашъ, като забравяшъ даже, както твойтъ, така и вичките други научни миенія и теории, проповѣдвали за симѣтка на той народъ. Каква е тази тайна? — За какъвъ народъ се пише и печати всичко това и за какъвъ народъ размѣшлявахъ азъ самъ, ако той народъ съ своята слепина и кожа и съ други иепостижими за мене интереси изгон-

ватъ изъ моята глава и грижитъ върху май добрата система за народното образование, и твърдатъ увѣреностъ въ нашата историческа мисия, — съ една дума — всичко, което азъ като живѣя въ село, трѣба изкуствено да поддържамъ въ себе си само съ помошта на вѣстницѣ?

Като разсѫждавахъ върху тази тема, азъ твърдѣ скоро се убѣдихъ, че всичката бѣда се обяснява по иай простъ начинъ — именно съ това, че хората съ висше развитие и отъ високите общества, чийто органи служатъ вѣстницѣ, които всичко работятъ, безъ съмѣніе, сѫ за народъ, нѣ си дававатъ трудъ да се обрѣщатъ къмъ миеніето имено на тогова, за когото става дума, и отъ когото простиращъ всичките тия грижи. Реферата напр. за народното образование се прочита въ научното общество; слѣдъ тоя се приема, по послѣ се удобрява — и свършена работа! — А какъ ще се осѫществи прѣдлагамата отъ референта реформа въ срѣдата на самия народъ, — за това нито чита иѣкъ, нито се интересува. Както столицата, така и столичните вѣстници не взиматъ никога подъ внимание материалитѣ, които се отнасятъ до народъ и надъ които тѣ би трѣбвало да произвеждатъ своятѣ опити за подобрието и усъвършествуването на днескашния народенъ поминъкъ.

Нито въ единъ вѣстникъ нѣма обстоятелство, та макар и само веднажъ въ годината да бѫде поставенъ отѣдълъ: „Прѣглѣдъ на селския животъ“, въ който да се обрѣща внимание, каква участъ е постигната това или онова столично благо, което е било подарено отъ столицата на тѣмния народъ и въ какъвъ видъ това благоѣтвие е дошло до селото. Нищо подобно именъ се не случи ието да видя, нито да прочета: защото селото и „безъ много-много говорение“ все така се благоѣтствува; и это защо селската дѣйствителностъ поставя въ такъвъ видъ положение всички ония господи, които въ кѣщи разрѣшаватъ селски вѣдъ и отъ тѣхъ гледаше да облагодѣтелствува само своятѣ партизани и да отупа по-добре брашнната торба; слѣдъ

Ето защо, селата искатъ свои специални работници, които да разкриятъ душата на народа не съ празниятѣ теории, иѣкъ и рефории на столичните вѣстници, но съ идейната дѣятелностъ между самия народъ: като се заживѣе заедно съ него; като се видятъ всичките негови радости, скѣри и иеволи, които постоянно вълнуватъ селската душа!

Прѣв. Demos.

като въ забвението си, въ ненаситната си алчност за власт, съ което жестоко злоупотребаваха, управниците ни забраваха, че съ синове на това отечество, което ограбват; най-послѣ се откри заслѣдостта на нашите държавници, изпъкна невѣжеството имъ, падна прикривката на маскарадата, която служише за ловене на риба въ мътна вода. Чакъ сега изеха да се опомнятъ гъзовъйджите политики. Чакъ сега разбраха, горчивата истина, че съ неспособни за нищо свѣтно, че ги бива само за деморализация, фарфоронство и гешефтарлькъ. Друго и не можеше да се очаква, при нечестната борба, която водѣха помежду си партиите ни. Политическите ни фракции не се различаваха по принципи, а по шефове, никакъ отъ тяхъ нѣмаше опредѣлена тактическа дѣятелност, всѣка се надѣваше на случаеността, на благоволението „отъ горѣ“ за да дойде на власт; а веднажъ още глашана съ туй благоволение, съ силата тя постигаше ниските цѣли. Държавниците ни бѣха най-голѣмите сподвижници и свѣчи на партизански развратъ, противъ когото сега кръщатъ. Тѣ не мисляха за бѫдащѣ, заглушени бѣха въ тяхъ всички други чувства, а само жаждата за гешефти, желанието да напълнятъ джобовете си и ония на партизаните си, стояха въ своята алгоея. За да удовлетворятъ тия си влечения, тѣ не жалѣха нѣщо, не се срамиха, не се спираха и предъ най-гнусните срѣдства. Въ опозиция лѣвата крокодилски сълзи за „милия“ народъ, обѣщаваха всичко, което можеше да попадаличка наивното население; а на власт вършиха противното. Всѣка партия се водеше, не отъ искренните желания да помогне на своя народъ; а всѣчески гледаше да го ограби, изневѣри, съсипе. Прицелната точка на всички партии бѣше само властта, въ срѣдствата — лжата, подлизурствата и прочие.

Така вървѣха работитѣ отъ освобождението ни до прѣди три години, така лицемѣрните чинове на майка България, безконтролно вършиха своите грѣши операции, като мислѣха, че то-

ви народъ отъ името на когото тѣ съ облагодѣтелствувани и за смѣтка на когото правиха необмисленѣ си прѣдприятия, ще остане вѣчно въспалъ, не ще бѫде въ сила да поискамъ си права. Да, мислѣши така, тѣ не спираха бевчинствата си.... до гдѣто изсмукваша всичката му кръвъ.

Но най-послѣ, тѣглото приливъ чашата на тѣрпението Оголения, обездоменъ селянинъ, на гърбътъ на когото се хрантуваша тия кърлежи, взе да чувствува болката по силно, съ послѣдни усилия той издаде мощната си гласъ, който накара да почувствуватъ и властвующи и по ранщи такива. Тоя гласъ бѣше толкова силенъ, що сгромоляся едно некадърно правителство. Като плодъ на тази крачка прогресъ, като плодъ на това пробуждавие, се яви наложашата нужда отъ солидарна земедѣлска борба. Орачите видѣха, че до сега все съ лхани, все съ ограбвани, разбраха, че въ никоя партия нѣма хора, които да разбератъ хала имъ, че всички съ: „вълци въ агнешка кожа“. Тогава замислиха за сдружаване, за взаимно дѣйствие и въ револютъ се основа Български Земедѣлски Народенъ Съюзъ, чрезъ който земедѣлците да изказватъ своите искания и болки. Това бѣше голѣма пѣсница за кокалановските ни партии, и привържениците на тия послѣдните не се забавиха да не упражнатъ обичния си занаятъ — да пиятъ водителите на съюза, но всичките имъ стрѣли удряха въ камъкъ, защото земедѣлците познаха, както своите хора, така също клѣветниците.

Не се мина много врѣме и избори дойдоха. България се кръстоса отъ разни лъжеапостоли, които съ шарлатаните си привърженици много отъ земедѣлците. Тѣ гласуваха за кандидатите имъ, като се надѣваша, че сега поне работите ще тръгнатъ по медъ и масло; но слѣдъ късть единъ периодъ, сами видѣха разбити надеждите си. Днешното правителство, което се виждаше за най-либерно въ свойте обѣщания, което за да се докопа до властта водителите му ставаха и на чимуни съ кожени га-

щи, захвѣрли вече и програма и обѣщания. Редѣтъ закони прѣдложени въ камарата, повѣдението на шефа Даневъ и другарите му въ камарата, разтурването на послѣдната, пословичния вземъ и пр., съ най-добрата фотография, тѣги рисуватъ като колко милѣятъ за скъсаната черга на земедѣлца и въобще за всичкото по бѣдно население. Ето, отъ 5/ХII и. г. се започнаха лисичите имъ планове. Арестуванието на Драгиевъ и Рашевъ само за единствени „грѣхъ“, че съ излѣзли по агитация, или споредъ тяхъ, че били призовани отъ полицията за избѣгали арестантъ!, е първата крачка къмъ толковъ прокламираната свобода. Всичко идѣ да ни убѣди, че до единъ съ ученици на сѫщъ даскалъ, да ни напомни поговорката: „Вълкътъ козината си мени, но общая никога“.

Тия отъ земедѣлците, които не се подадоха на партизанските джихи, гласуваха за кандидатъ на съюза, така че въ мината сесия на народното събрание, земедѣлското население имаше 7 свои искрени прѣдставители, които на всѣкаждъ и въ всичко се застѫпиха за съсипаниетъ орачи, за правата имъ, за облекчение тѣгостното имъ положение и пр. и пр. За жалостъ съ скромното си число, тѣ приличаха като капка въ море, биваха обезсиленi отъ большинството глутница, но при все това, тѣ направиха толкова много за земедѣлците, колкото никоя друга партия. Не искахъ да изброявамъ заслугите имъ тукъ, защото не ни е това цѣльта; пътайте тия, които съ имали щастие, да си хвѣрлятъ бюлетината за такива прѣдставители . . . .

Така земедѣлци, спасението Ви е въ Земедѣл. Съюзъ. Здружени Вий ще прѣдставявате сила, прѣдъ която ще бѣдните всѣки тиранинъ — вашъ храненикъ. Никой прѣдъ вашата сила, прѣдъ вашиятъ гласъ не ще може да не прѣклони глава; защото помнете добрѣ, Вий сте основата на земедѣлска България. Вървете тамъ, гдѣто вървятъ братята Ви — съюзници земедѣлци! Внимавайте при спущанието на бюлетината, която рѣшава бѫдащето Ви и онова на

вашето поколение! Не хранете кучета, които Ви лаятъ и хапатъ!

Рѣзане на лозата.

История, значението на рѣзидбата, общи правила; нико и високо рѣзане, извѣрване на рѣзидбата, съ какво трѣба да се реже, кога трѣбва да се рѣже есенъ или пролѣтъ; събуждане и плаче на лозата.

На всѣкиму у насъ е известно, че тамъ кждѣто филоксерата е направила своятъ опустошения, испъвомъ освѣнь, че е стрѣсната нашите лозари, но ги е принудила да се позаинтересуватъ по вече и по разумно съ културата на лозата. Почитаемото министерство на земедѣлието е открыло на нѣколко място извѣстните нарасадници за отгледванието на американски лози, устроища врѣмени практически курсове, които прѣмного се посвещаватъ отъ заинтересовани лозари. Желателно е подобни старания да не се прѣкъсватъ. Знае се, че филоксерата е направила цѣла революция въ културата на лозата, старитѣ лозари и автори заминаватъ си прѣдъ нея само съ претенциите си, че съ били лозари!

Обаче курсовете които за сега се държатъ при лозов. дѣр. разсадници, най-много съсредоточаватъ наставленията си върху облагородяванието на американската лоза съ нашата. Мисля, че било полезно и на място да се въведатъ конкурси курсове при казаните разсадници и земедѣлските ни училища специално за рѣзанието на лозата, испъвомъ като се възнаграждаватъ отличилите се рѣзачи съ по един по-живи и трионче, тѣ както се е практикувало другадѣ па сѫщо и у насъ при първите курсове за присаждане. На менъ обаче, нѣмаше да ми дойде на ума да подигамъ този въпросъ, ако не бѣхъ запитванъ отъ нѣколко място по нѣколко пъти, а най-много подканванъ отъ г. Н. Табаковъ изв. г. Севлиево (учител).

Съ тази си статия азъ нѣмамъ за цѣль, нито да се хвали, нито да се проучувамъ, като вървамъ, че „Земед. Защита“ не би отказала на една подобна скромность, да удовлетворя чрезъ ко-

ПОДЛИСТИНИКЪ.

Бейлеръ-Бей.

Груица и Раданъ войвода.

Груица дума Радану;
Радане, Раданъ войвода,
Снощи на й викалъ Бейлеръ-Бей,
Бейлеръ-Бей, бейско колѣно,
Въвъ свойтѣ алжинъ конаци,
Въвъ свойтѣ мраморъ палати—
Вика ме, кардашъ отидохъ
Още ме въ стая не приелъ,
Още ми ржка не подалъ,
Не подалъ да ѝ цалуна,
Още ме на столъ не канилъ—
Стумеринъ уста отвори,
Сърдитъ ли дума за дума:
— Груице старо лидийо,
Груице въренъ боляро!
Ето ми деветъ мѣседа
Отъ какъ те съ милостъ обсиахъ,
Главенъ войвода нааначихъ
Въ конаци и надъ раята;
Въ конаци писма достигатъ,
Раята ми се оплаква,
Раята, още народа —
Отъ твойтѣ отборъ четници,
Четници и десетници,
Валии, юкиматчи;
Най много тика — осѫжда
Раданъ, Раданъ войвода,
Раданъ е вършатъ золуми:
Скритомъ данъци разсхврлилъ,
По скритомъ пари събиралъ,
Събиралъ и ги раздавалъ
На свойтѣ голи четници . . .
Не стигатъ тѣзи золуми,
Золуми, тежки неправди,
Ами е Раданъ отивалъ

По села и по грачица
Селски кметове съмѣнаваъ,
Градски съвѣти растурялъ,
Съ свои хора замѣтаваъ,
Съ свои хора кехаи,
Кехаи, селски пѣдари! . . .
Груице въренъ болио!
Вика Раданъ, питай го:
Право ли плачи раята,
Право ли вика народа? —
Ако е право, кажи ми,
Раданъ да си повикамъ,
Повикамъ да го помамъ,
Или отъ мене примахи,
Замъ да замъкни раята
И ми мирияса главата . . .
Раданъ Груици отвѣти:
— Груице тежъкъ боляро!
Груице въренъ другаръо,
Като си толко съ устарѣлъ,
Замъ си толко съ изумѣлъ,
Та си въ конаци отишель!
И седналъ Бея да слушашъ!
Бея е хитъръ измамникъ
Бея е лукавъ и бизумникъ;
Тебе е викалъ, поканилъ
Снощи по тъмна вечеря,
А мене вика по срѣдъ ноќъ,
Вика ме, кардашъ, кавва ми;
— Аферимъ Раданъ войвода,
Аферимъ чедо юнашко,
Аферимъ кузумъ аратликъ!
Награда ще те награди
Единъ пириченъ будуганъ;
Съсъ злато ще те обсишъ,
Съсъ злато още съ сребро;
Името ще ти прослави
По срѣбъско и по маджарско,
По цѣла земя славянска —
За гдѣто ме върно проумѣ,

За гдѣто скубашъ народъ,
За гдѣто мъжчишъ раята,
Раята недоволната,
Раята непокорната,
Раята Тжиглавата! . . .
Мачи ѝ, Раданъ войвода!
Мачи ѝ — изинъ отъ мене —
Нѣка запомни, разбере,
Кой е въ конаци Бейлеръ-Бей
И кой е Раданъ войвода! . . .
— Зачу Груица тѣзъ думи,
Най се иѣ тихо провиши;
— Тѣй ли е Раданъ войвода,
Тѣй ли е въренъ другаръо,
Имашъ ли изинъ отъ него? —
Тогава сбираи другари
Другари, върна дружина;
Но скоро вика четници,
Четници и десетници,
Валии юкиматчи;
Повикай още начето,
Начето остроумника,
Тенито хисапчията,
Шетрито провохджника,
Иванча граматичето,
Богданча знаменосица,
И чолакъ Петка пехливанъ,
Вика ги Раданъ войвода,
Но скоро съвѣтъ да строимъ,
Да мѫчимъ дружно, да скубимъ,
Бейова рая покорна,
Да се съсъ пари награбимъ,
Да си чифлици накупимъ
И си сараи направимъ
По добри и по богати
Отъ Бейлеръ-Бейски конаци.
Само ще да те помолиж:
Правишъ що правишъ, Радане,
Божана да не повикашъ,
Божана дѣте размирно,

Божина глава глупава —
Че ще ни тайна изаде,
Въ раята, мѣжду народа;
Раята ще се разсъди,
Народа ще се намуси
И ще ни планъ развали,
Развали да ни погуби.
Догдѣ Груица издума —
Ето го иде Начето,
Начето остроумника,
Тенито хисапчията,
Шетрита провохджника,
Иванчо граматичето,
Богданчо знаменосеца
И Чолакъ Петко пехливанъ.
Всичките чинно вървѣха,
Чинно Груица здрависватъ,
Груица още Радана —
Груица, зина продума:
— Добрѣ ми дошли боляри,
Боляри отборъ другари!
Добрѣ ли живѣтъ раята,
Доволенъ ли е народа,
Сговорни ли съ четници?
Четници и десетници . . .
Снощи ни вика Бейлеръ-Бей
Бейлеръ-Бей бейско колѣно —
Въвъ свойтѣ алжинъ конаци,
Въвъ свойтѣ мраморъ палати,
Вика ни оламъ каза ни:
— Аферимъ върни войводи
Машалла добри другари! . . .
Въ конаци писма достигатъ
Отъ всички хора българи,
Отъ всички вѣри, минети
Що ни въ земята живѣхъ —
Много ви хвалихъ, прославява,
Много се радватъ на мени,
Че съмъ ви избрахъ, назначилъ.
Голѣмци тѣжи, голѣми,

лонитъ си заинтересувани лозари; нико пък се надъвамъ, че читателите на „Земедълска Защита“ ще могат измени навика си, като ще ръжат по най разумните съвети основани на дълги опити. За това има много причини: първата е, че този който пръвът живота си е научил и усвоил един метод на ръзане, върва, че е най добрия; втората е, че макар и се вдава на една противна на тази, която познава система, и че ако се вдава той не може отъ първия път да е ловът и трето у насъ сърдечно тъзи големи при старото лозарство стопани, които във време на ръзидбата ръжат сами или пък заедно съ работниците си. Вървамъ, че на това никой не би успорил.

Френската пословица казва: че бъдащата реколта на лозето зависи отъ ножиците и косера на ръзача; тази пословица може да служи за учител на всичките лозарски страни.

Ръжете по една метода, вий ще имате 6—700 грама грозде, режете същата лоза по друга — то вий ще имате 7—8 килограма грозде. Е, тогава, каквато ми не струва ли да испитаме и научимъ нещо ново? Но впрочемъ на въпроса.

Какво нещо е ръзанието на лозата?

Ръзанието на лозата е една противъ природна операция, която има за целъ да ѝ унищожи извънчни части, като ѝ се даде една определена форма и расположение, като се накара да употреби растителната си сила за плодът.

Въобще както всичките културни растения също и лозата има своята история и легенда, а особено за ръзанието ѝ не е останало надиръ. Ето Овидий (Латински поет) какво казва: „че въ древността пърча (козелъ) е билъ посвященъ на Бакхуса“. Римската легенда твърди, че това рогато добиче, като е пръвдвало (бръстало) лозовата пръчка, показвало е на човекът добро-дължанието отъ ръзанието на лозата; също Овидий въ митологическите си поети казва: „гризът бъдно животно лозовата пръчка, но частът когато дойде да те заколятъ върху жертвеника, бъди

сигуръ, че ще има още вино да ти ползваш рогата“.

Позаний (Гръцки географист и историк отъ II векъ) също претендира, че магаретата съ били първите, които показали на Арголидите ръзанието на лозата.

Каквого и да бъде началото за ръзанието на лозата, но то е почитано и уважавано като съправедлива и най важна операция въ културата на лозата, па даже чакът още и до днесъ това почитание у насъ съ правдникъ се пази. Св. Заръзанъ, Плиний (прочутъ римски естество-испитател, авторъ на Естествената История, написана въ 37 книги и днесъ още почитана) още е писалъ. »Съ ръзидбата, осигорява се, ускорява се и също увеличава се производителността, образуватъ се по едри, по рани и отъ по добро качество плодове; на лозата се дава по правилна форма, като се распределя сокът по всичките и части. Въ конецъ-концовъ — гроздобера най-вече зависи отъ доброто извършване на ръзидбата Греците вършени при ръзидбата винаги съ неправими. Пословицата казва: че щастие на господаря е въ косера на ръзача.

Пръви да влеземъ въ разяснение, да се позапремъ малко върху нѣколко правила на ръзидбата, които съ свързани съ физиологичните закони на лозата. Тъзи правила съ отъ голема важност за лозаря и не би било лошо да се гравиратъ въ паметта му, понеже днеска разъжданието и отгледванието на лозата е придвижено съ по големи мъжностии; та ето защо, ако лозаря иска да има добри резултати и по добро използване, то тръбва да знае тъзи правила; ако ли ги игнорира, то както организацията на лозата би страдала, но плюсът, че лошо се отражава на интересите му. Ето тъзи правила, които тръбва да се знайтъ и по право практикуватъ:

1) Всичко което се взема отъ дървото дава се на плодът (Плиний)

2) Височината на лозата е въ свързка съ климатът, колкото той е по-топълъ, то главината тръбва да е по-вече

дигната, колкото — е по студенъ главината тръбва да е по ниска.

3) Здравието и плодовитостта на лозата зависи отъ равновесието на сока. (Ръжи ниско, силният спирал, унищожавай безполезните, ръжи на равно възслабитъ, вземи отъ плодът на последните и остави по вече на силните).

4) Не тръбва да се пръкалява на кютука количеството на гроздeto за да не се поврежда качеството му.

5) Всичка лоза не може да храни освенъ пропорционално число чепки (грозде) на буйността си и богатството на почвата гдъто расте. (Когато една лоза пуша повече отъ 1.50 м. лътрастъ, може да ѝ се оставятъ всичките чепки които притежава и даже на слѣдущата година тръбва да се развие главината на кютука за да се добие още по-ваче; ако пръките не съ надминали горната височина, а съ достигнали единъ метъръ, да имъ се запазятъ по двър чепки; ако дължината е по-долна, но надминава 0.50 м., то на прътика по една чепка е достатъчно, ако ли пъкът дължината е по-долна и отъ 0.50 то на цълата лоза нѣколко чепки съ достатъчни, ако ли съ съвсъмъ слаби никакъ не съ давали плодъ.)

6) Лозата носи плодовете си на годишните си лътвости произведени отъ развитието на миналогодишните си пъпки (очи). Пъпките произлизатъ отъ старото дърво, както обикновено се случва, почти съ ядови и колкото тък съ по-далечъ отъ старото дърво, толкова тък съ по плодородни.

7) Нѣма другъ по сигуренъ плододвигът растителенъ видъ да се възобновява (подлагда чрезъ ръзане) както лозата, каквато и да бъде формата и положението ѝ, кютука силно се намътства и бърже е плодовитъ.

8) Колкото по-вече пъпките съ гъсто помежду си, толкова и по-вече и лозата е расположена да плоди. Гъсто ли съ пъпките значи ръжи ниско, ако съ редки — високо.

9) Сортове съ кръгли зърна понасятъ високо ръзане, сортове съ дълги — искатъ високо. Въобще първите съ по плодородни отъ вторите.

10) Широкото ръзане е предишните читателно предъ тъкното (съраното).

11) Оставена (напусната) само на себе си, лозата скоро се извръща и ще даде дребни чепчици.

Отъ изложените до тукъ въ единадесетъ точки правила се вижда, ръзидбата е най важната въ културата на лозата операция, тръбвало би впрочемъ повече грижи, по-голяма интелигентностъ, да се правятъ опити и вследствие на които да се запиратъ съ всичките си добити познания и причини на тази или друга система ръзидба, като гледаме що то тази да въсприемъ при която най много би се сполучило и която най много би възнаградила лозаря. Съ едно разумно ръзане и приспособимо за лозата, може да се сполучи, що да се оплодятъ всичките пръчки, които никакъ не съ давали плодъ.

Ако разумното избиране на сортове е едно съществено условие въ кое то се придръжа лозаря и на кое то тръбва да обръща по-вече внимание; също може да се каже и за ръзидбата която ще приложи и по-какътъ начинъ я практикува, като се знае, че отъ нея зависи бъдащето на лозето му, качеството и количеството на добитото произведение.

Не тръбва да се забрави, че ръзидбата много зависи отъ числото на лозите въ хектаръ, ако има 10—12000 лози, то никаква рационална ръзидба не може да се приложи, то въ този случай да се ръже по мъсния навикъ и да бератъ чепчици, които още наричатъ грозде!

Споредъ изложените правила, очевидно е, че може да се случи да дойдатъ цѣла серия обстоятелства, които да измѣнятъ приспособлението на методътъ, такива като: естеството на почвата, по-голямата или по-слабата ѝ плодовитост, буйността или слабостта на лозата. Тъкмо тамъ тръбва, способността за наблюдение на лозаря да се упражни съ по-голямо внимание, що да може за себе си да извлече една по-голяма полза, да си даде съмѣка за резултата отъ пръвидущата ръзидба, за която ще бъде много лесно съ единъ

Сядница мирни, разумни,
Достойни и прославени.
Живѣйте, добри войводи!
Войводи зенгинъ боляри —
Съсъ свойтъ отборъ другари,
Живѣйте за честъ, за слава
На мене и на раите;
Нѣка си и тя отдыхне,
Отдыхне и поживѣе
Честити дене, блаженни,
Въ моето царство широко,
На мойтъ дене свѣтливи,
На мойтъ още на вашъ тѣ

Още Груица не свѣршилъ —
Раданчо дума подхваша:
— Добрѣ съе дошли боляри
Боляри мирни другари, —
Менъ ми наръжъ Бейлеръ-Бей
Вази на съборъ да свикамъ,
Да свикамъ да се свѣтвамъ:
Можемъ ли пари намѣри,
Съ файда пари на заемъ,
Войската да си обръжимъ,
Войската оголялатъ;
Пактица да си поправимъ,
Пактица и железници;
Градица да си окрасимъ.
Градица — Бѣли-Паланки.
И Бейлеръ-Бейски конаци,
Конаци алтанъ саран? . . .
Казвайте, върни, боляри,
Казвайте, наумявайте,
Мислѣте, разсѫждавайте:
Какви данъци да хвѣрлимъ,
Отъ гдѣ заема да сключимъ,
Съсъ какви файди одръжки,
Безъ врѣме да не съдимъ
Нашитъ отборъ четници,
И хатъръ да не остане
На нашии иждаръ Бейлеръ-бей.

Никой си нищо не каза,
Неказа да му отвѣрне, —
Най се истъхи, отвѣрна,
Начето остроумника,
Начето сладкодумника,
Начето големъ шейретинъ.
Шейретинъ и хенастинъ —
Той на Раданча думаше:
— Радане, Раданъ войвода!
Я ми отдѣли Тенито,
Тенито Хесапчията,
Да го поведѣ заведъ,
Въвъ чужда земя маджарска,
Маджарска земя еврейска,
Че съ евреи зенгини,
Зенгини, тежки боляри —
Пари съсъ файда ще даджътъ
Съсъ файда пари на заемъ,
Тукъ ще да ги донесемъ,
Ще дадемъ Бейо ще дадемъ,
За войска и за птици —
Другитъ дѣлба ще дѣлъмъ,
Съ имане ще се награбимъ,
Чифлици ще си накупимъ,
И си сараи направимъ
По добри и по богати
Отъ Бейлеръ-Бейски конаци.
Машалла! — виких Раданчо —
Машалла Начо боляро,
Машалла стара гидийо,
Хитра лукава гадино!
Халалъ да ти съ медали,
Медали още ордени,
Кръстове, османите,
Дѣто ти гърди замрѣжатъ.
И честъ войводска повдигатъ . . .
По-скоро, мадридъ другарий!
По-скоро вземай Тенито,
Тенито хесапчията —
И се отъ тука праждосай! . . .

А вази, върни боляри:
Ктѣтва ви синца заклѣвътъ,
Който е туха при нази,
Отъ туха да се не мрѣдне,
Ако исказже, разнесе
Въ рајата, между народъ —
Какво сме туха гласили
Гласили, още рѣшили.
Дордъ си Раданъ издума —
Отъ гдѣ се съвзе Божанчо,
Божанчо дѣте неврѣстно,
Божанчо глава размирна,
Божанчо момче правотно
То на Радана говори:
— Радане, Раданъ войвода,
Груице стара гидийо! —
Живъ да не бъде Бейлеръ-Бей,
Бейлеръ-Бей бейско колѣно, —
Ала ви казвамъ, повтарямъ,
Че той е хитъръ измамникъ,
Че той е жаденъ за злато,
За злато още срѣбро,
За бахчи и за градини,
За гори и за ливади,
За дворци и за палати —
За всичко мило и свято
На нашъ народъ български,
На нашъ бѣденъ селянинъ.
Немогъ ази, войводи,
Не могъ, зенгинъ боляри,
Съсъ вази да се сглажъ.
Въвъ чужда земя да идемъ,
Въвъ чужда земя маджарска —
Съсъ файда пари да вземемъ,
Народа да си поробимъ,
За хатъръ само на Бей,
На Бей, бейско колѣно
И за въщата изгода,
Изгода пари въ чоба! . . .
Туй като Божанч изрѣче

Всичките на кракъ станаха,
Всички юмруци стиснаха —
Къмъ Божана се впуснаха,
Впуснаха да го уловятъ,
Кхсъ по кхсъ да го направятъ,
Ала си Божанъ подекочи,
Червено знамъ разпѣри
И се изъ ясно провикна:
Селяни свѣтвявайте се!
Граждани пробуждайте се! —
Лукавъ е нашият Бейлеръ-Бей,
Кръвникъ е Раданъ войвода
Кръвникъ е, братоя казвамъ Ви!
Измана тѣ ни мѣниха,
Земята ще ни поробя,
Поробя ще я заложатъ
На нѣмски тежки тѣрговци
И на виенски евреи;
Язъкъ ще стане за нази,
За нашъта кѣща бащина
За нашъта земя хубава,
Хубава, ама злочеста . . .
Туй като Божанч изрѣче
Отиде и се изгуби
Изъ чести села Балкански,
Балкански и край-дунавски —
Всѣкадъ знамъ развѣва,
Всѣкадъ думи нарѣжда,
Нарѣжда да ни събуди
Очите да си отворимъ,
Очите мъртви — въспали . . .

Ц. Ц.

погледъ да утвърди, също кога ръже настоящата ръзидба да си даде смътка какъ ще ръже и бъдащата, да гледа да си увъличи реколтата, ако расположението на лозата му позволява или пък да я намали когато лозата го иска.

(Следва)

ХРОНИКА

Известяваме на всички земедълски дружби, че предсъдателя на Съюза г. Янко Ст. Забуновъ, макаръ и на по-следъкъ сирионно болчавъ, замина за Южна, а следъ това и за Съверна България, където ще обиколи почти всички околовиски центрове за да даде нужните наставления, както по предстоящите законодателни избори, така и въобще по работите на Съюза. Умоляваме всички дружби на които е извършено чрезъ надлежните околовиски предсъдатели съ особни писма, да му дадът всички съдълствия и улеснения.

Полицейският приставъ, бил вземал нещогъръшка г. Драгиевъ за арестантъ избъгъл отъ Пловдивския затворъ, за това го арестувалъ въ Голъмо Конаре, ни казватъ хората около в. „България“. Горките, просто да ги уплашишъ. Ами г. Рашевъ и той ли приличаше на арестантъ, та и него арестуваха! Много съ били конци кърпите дръхти съ приятели.

Г. Забуновъ, бил пъкъ дребнавъ много, та не заслужавало да се занимаватъ съ него. И това добре, защото г. Забуновъ аслъ не може се сравни съ величието на Христовци, Абрашевци, Станчевци и пр. и пр.

Учимъ се, че г. Н. Тортмановъ, върълъ Цанковисъ въ Никополъ, свикалъ полицейските стражари, които настоявали да агитиратъ за предстоящите избори за цанковисти или ако това не правятъ, заплашватъ ги съ уволнение.

Ние питаме, кой дава право на частните лица да заплашватъ съ уволнение държавните служители, службата на които е да служатъ народу, а не на пръщеките на този или онзи деребей?

Съобщаватъ ни отъ с. Гол. Конаре — Пловдивско, че изъ цѣлата околовиска отдавна не е валът нито дъждъ го снѣгъ и времето било горло, като прѣзъ м. Май, вслѣдствие на коего много овощи дървета съ почнали да цвѣтятъ вече.

Учимъ ся, че нѣкакъ селски писари отъ околните съобщаватъ на събрание всичките писари и туратъ начало на едно сдружаване, както не прѣди много време съ направили и писарите отъ Ловченска околия, което и съобщихме въ миниатюра брой. Ний отъ наша страна не остава друго нищо, освенъ да ги похвалимъ тия г. г. инициатори и имъ пожелаемъ добъръ успѣхъ, защото само въ сдружаванието е успѣха и напрѣдъка.

ЗЕМЛЕДЪЛСКО ДВИЖЕНИЕ.

с. Голъмо Конаре. Селяните събрали на събрание, като взели предъ видъ дощето и грубо повѣдение що тамкашната полиция държи спрямо селяните и пътниците хора. Взели следъщото:

РЕШЕНИЕ: Протестиратъ противъ произволите и насилията вършени отъ тамошната полиция, а особено на старшия стражар и искаме уволнението му отъ длъжност; искаме незабавно освобождението на г. г. Драгиевъ и Рашевъ (Б. Р. освободени съ вече), арестувани отъ произволното распореждане на ст. стражар и конвоирами за в. Пловдивъ; уполномощаваме бюрото до съобщи телеграфически настоящето на г. Пловдивски окр. управител. Слѣдъ което е подадена слѣдующата телеграма: Пловдивъ окр. управителю. Диесъ Голъмокомарските селяни събрали протестиратъ противъ беззаконното арестуване на Драгиевъ, Рашевъ и искатъ незабавно освобождението имъ. — Бюрото.

ПИШАТЬ НИ ОТЪ СЕЛАТА.

с. Скутаре — Пловдивско. На 29 Декември м. г. дойде г-н Драгиевъ, въ селото ни, на 30 същия държа рѣч на събранието, което става въ селото ни, въ при-

съществието и на селяните отъ с. Трефил. Рѣчта излѣзе много интересна, понеже представляющите изслушаха тѣхните тегила отъ постигнатите имъ и останаха благодарни. Въ същия денъ г-н Драгиевъ замина за с. Голъмо Конаре, бивше Овчехълска околия, но за жалост полицията го арестувала и подъ конвой закарала въ Пловдивъ, дѣло началика го освободилъ и то дойде обратно въ селото ни и тръгнаха съ г-н Рашевъ изъ Бръзовска околия. Когато пишехъ това, пътници съобщиха, че следъ закарването на г-н Драгиевъ въ Пловдивъ, населението въ с. Гол. Конаре се разлютило и изгонило полицията извънъ селото по къришата.

с. Голъмо Конаре — Пловдивско. Отъ прѣдъ 2 години въ селото ни върлува една шайка, която има за глава цѣлъ да обира и юда за ядене, пари, дръхи, въобще какъвът имъ попадне. По едно време въ кръгът на Т. Кръстевъ, починаха да ставатъ начесто и ющи събрания; забълъза се послѣ, че починаха да липсватъ изъ селото много гъски и кокошки, обраха се и юколко кърчи, извънъ селото имъ подето почина да се уничожава сума човѣшки трудъ, и още много други кражби. Всичко това се вършише отъ членовете на по-известната шайка и бъде открита отъ полицията. Една утре-на се прѣсна слухъ, че дѣло Попъ Тодоръ отъ селото имъ билъ образъ прѣзъ ющи. Полицията вмѣсто да се впусне да търси истигските крадци и ги арестува, то тя арестувала дядо Попа, като го съмѣтала за лудъ! Но отпослѣ крадците се оказали и чакът тогава ги арестували, следъ което и кражбите се по-измалиха, но следъ като ги пуснаха подъ гаранция и обиратъ пакъ почина.

Прѣзъ м. Юлий м. г. се гледа дѣлото заведено противъ членовете на тая шайка и съдътъ опредѣли следъщото наказание на долните лица: Георги Касандровъ осъденъ на 12 год. затворъ; Аи. Баурски на 8 год.; Личу Капоиски на 6 год.; Тане Кръстевъ, окръженъ съветникъ на 6 год. и 8 мѣсеси; Н. Кантаровъ у-йт на 6 год. Русинъ Костовъ у-йт на 6 год.; иеговъ братъ Кръстю на 4 год.; Малинъ Ангарски на 4 г.

Прѣдъ и юколко дена се гледа дѣлото по обира на чаршията на Петър Ихтиамията. Осъдени съ следните лица: Тане Кръстевъ на 6 год.; Гочо Гарджовъ на 6 год.; Деорги Касандровъ на 6 год.; Колю Маричевъ на 4 г.; Лично Капоиски на 6 г.; Аи. Баурски на 4 г. и Малинъ Ангарски на 4 год. Тъкмо тъй, както треба. Важното е, че отъ какъ съ затворени тъзи лица и обиратъ попрѣстаниха.

УСТАВЪ

на
Търновската окр. земед. дружба

Глава I.

Опредѣлъния, цѣлъ и срѣдства.

Чл. 1. Търновската окройска земедѣлска дружба съществува съгласно устава на Български Земедѣлска Народенъ Съюзъ, съ подвижно съдѣлище въ територията на Търновската Административна Окрой.

Чл. 2. Цѣлът на дружбата е: умствено, нравствено, политическо въспитание и материалното повдигане на земедѣлците въ околните.

Чл. 3. За постигане на цѣлъта си, Търновската окройска земедѣлска дружба съ служи съ следните срѣдства:

а) Дѣйствува за сдружаването и присъединяването на земедѣлците отъ околните съ инициативо посрѣдничество къмъ Български Земедѣлска Народенъ Съюзъ;

б) Най-енергетически дѣйствува за постигането на земедѣлските инициативи;

в) Интересува се и взема участие въ време на всѣкакви избори;

г) Застъпва се най живо за интересите на земедѣлците въ околните, когато и юко-га се оправдаватъ частно и изобщо за цѣлата страна, отъ където и да било;

д) Работи за подобрянието на развитието на земедѣлското съгражданство съгласно мѣстните условия;

е) Грижи се за изнамиране пазарь за земедѣлските произведения и по възможност се стрѣми за общо доставяне на земедѣлците разни земедѣлски ордания, машини, сѣмена, добитъкъ и пр. и по-тѣрбите продукти за употребление;

ж) Старае се за прѣмахването на нравствени отпадки въ цѣлъ села;

з) Труди се за миромиловото разрешение между села и общини;

Дружбата си служи съ агитации, събрания, сказки, възвания, брошюри и други.

Глава II.

Съставъ на Търновската окройска земедѣлска дружба.

Чл. 4. Търновската окройска земедѣлска дружба се състои отъ съществуващи земедѣлски дружби въ селата, признати за такива отъ окройската дружба.

Чл. 5. Членове на окройска земедѣлска дружба съ: Предсъдателя, Подпред-

съдателя и Касиеръ-Дѣловодителя на всѣка признати селска дружба и иматъ гласъ въ заседанието.

Чл. 6. Не се приематъ за членове на окройската земедѣлска дружба видни членове на съществуващи политически партии; ония ще влизатъ въ състава на политически партийни бюро, дружини и клубове или пакъ притежаватъ партийни карти; които работятъ въ връда на земедѣлските инициативи, или пакъ правятъ различни спешни на земедѣлските дружби.

Чл. 7. Исклучаватъ се отъ окройската земедѣлска дружба всѣкъ иней членъ който ще бъде изигралъ довѣрието, което му е дадено отъ страна земедѣлска дружба или работи въ връда на земедѣлското съдружаване и инициативата имъ, или пакъ ще съ своето поведение урони достоинството на организацията. Такива за винаги не се допускатъ въ заседанието на дружбата.

Глава III.

Управление на Търновската окройска земедѣлска дружба.

Чл. 8. Окройската земедѣлска дружба се управлява отъ единъ настоятелъстъ съсъдътъ отъ: Предсъдателя, Подпредсъдателя и Касиеръ-Дѣловодителя, които служатъ безплатно.

Чл. 9. Членовете въ заседанието на окройската земедѣлска дружба могатъ да бъдатъ отъ разни села, но седалището на дружбата се счита винаги тамъ отъ гдѣто е предсъдателя на дружбата.

Чл. 10. Настоятелъстъ на окройската земедѣлска дружба се избира съ тайно гласоподаване въ първата половина на мѣсецъ януари и то на всѣкъ дѣл години. Въ избирането на настоятелъстъ взематъ участие само явилите се въ това заседание членове на окройската дружба.

Чл. 11. Настоятелъстъ на окройската земедѣлска дружба дава отчетъ за дѣлата си въ всѣко редовно събрание на дружбата и е отговорно за лошия вървежъ, отклоняване или немарливо водене на дѣлата на дружбата, за което може да се българа въ всѣко събрание на дружбата, а за умилението на дѣлата се допускатъ да се избиратъ до 5 години въ заседанието на окройската дружба, а за по големи грѣши за винаги се заличаватъ отъ организацията.

Чл. 12. Настоятелъстъ на окройската земедѣлска дружба строго се придържа въ решението на дружбата, конгресите и заседанията на Български Народенъ Земедѣлска Съюзъ и тая на окройската земедѣлска дружба, като се съобразява съ уставът и нуждата на мѣстото.

Чл. 13. Заседанията на настоятелъстъ на окройската земедѣлска дружба съ редовни на всѣкъ два мѣсесца, а извѣредни, когато стане нужда. Деня и мѣстото опредѣля предсъдателя за което съобщава на заседанието на дружбата, а за големи грѣши съ заседанието на дружбата, а за по големи грѣши за винаги се заличаватъ отъ заседанието.

Чл. 14. Настоятелъстъ на окройската земедѣлска дружба посрѣдничи между съюза и дружбите.

Глава IV.

Събрание на Търновската окройска земедѣлска дружба.

Чл. 15. Събранията на окройска земедѣлска дружба съ редовни и извѣредни. Първите ставатъ три пъти въ годината и то прѣзъ първата половина на мѣсеците януарий, май и октомври, а вторите (извѣредни) когато настъпятъ некои нужди и не търпи отлагане или пакъ поискатъ ($\frac{1}{4}$) една четвъртъ отъ дружбите. Денът и мѣстото гдѣто ще стане събранието се опредѣля отъ настоятелъстъ, и съобщава съ писма или нота.

Забълъжка. Заседанията не се отлагатъ, освенъ по исклучителни обстоятелства.

Чл. 16. Настоятелъстъ води заседанието и се грижи за реда и тишината въ събранието.

Чл. 17. Настоятелъстъ на дружбата винаги трбва да иска съгласността на събранието за пакъ не предвидени мѣждъ.

Глава V.

Каса на Търновската окройска земедѣлска дружба.

Чл. 18. Приходитъ на дружбата съ:

а) Огънски вносове на всѣкъ членъ отъ селската дружба по двадесетъ стотинки;

б) Огънски подаръци и завещания;

в) По 3 на % отъ платите на избрани

и на пакъ на земедѣлските дружби.

д) Огънски вносове на всѣкъ членъ отъ селската дружба по 10 километъ за по-важните земедѣлски дружби.

е) Агитациони по 7 ст. на километъ;

г) По разни делегации;

д) Непрѣ